

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 214/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Lukášom Polákom, advokátom, Hlavná 137, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 36 Tp 103/2019 zo 16. júna 2020 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tpo 36/2020 z 3. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Nesprávne označenie napadnutých rozhodnutí v petite sťažnosti ústavný súd považoval len za zrejmu nesprávnosť a, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti (najmä z označenia rozhodnutí porušujúcich práva sťažovateľa uvedených na strane 2), vymedzil predmet konania pred ústavným súdom tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a prikázať krajskému súdu, aby prepustil sťažovateľa na slobodu. Zároveň žiada o prednostné prerokovanie ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odboru Stred (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-290/NKA-PZ.ST-2019 zo 6. decembra 2019 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona

spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a za zločin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona spáchaného z osobitného motívu s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona (v úmysle uľahčiť a zakryť iný trestný čin), ako aj za obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona (organizovanou skupinou) a za zločin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona spáchaného z osobitného motívu s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona (v úmysle uľahčiť a zakryť iný trestný čin).

4. Uznesením sudkyne pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 36 Tp 103/2019 z 9. decembra 2019 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom lehota väzby začala plynúť 6. decembra 2019 od 4.55 h.

5. Dňa 5. júna 2020 prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „prokurátor“) doručil na okresný súd návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa. Sudkyňa pre prípravné konanie rozhodla o návrhu prokurátora uznesením č. k. 36 Tp 103/2019 zo 16. júna 2020 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) tak, že lehotu trvania väzby sťažovateľa predĺžila do 6. decembra 2020. Súčasne zamietla žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom, ako aj peňažnou zárukou.

6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť. Predseda senátu krajského súdu opatrením z 30. júna 2020 určil peňažnú zárukou v sume 70 000 eur, ktorá bola toho istého dňa zložená na účet súdu.

7. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením č. k. 3 Tpo 36/2020 z 3. júla 2020, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a súčasne zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby peňažnou zárukou.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutým rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Sudkyňa pre prípravné konanie odôvodnila svoje rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa doslovne tými istými skutočnosťami, ako tomu bolo v prípade rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 25. mája 2020. Sťažovateľ považuje uznesenie okresného súdu za svojvoľné, nepreskúmateľné a arbitrárne, keďže je kompilátom uznesenia o vznesení obvinenia, návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby a uznesenia sudkyne pre prípravné konanie z 25. mája 2020 bez vlastných úvah súdu o potrebe predĺženia lehoty trvania väzby.

b) Sťažovateľ vo svojom vyjadrení k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby poukázal na celý rad vykonaných dôkazov, ktoré jednotlivo, ale aj vo vzájomnej súvislosti vedú k oslabeniu podozrenia vo vzťahu k osobe sťažovateľa. Dôvod preventívnej väzby vo vzťahu k trestnej veci, v ktorej je sťažovateľ obvinený, v doterajšom priebehu vyšetrovania nezosilnel a spolu s dôkaznou situáciou dosiaľ nepreukazuje s vyššou mierou pravdepodobnosti, že trestný čin, ktorý je kladený

sťažovateľovi za vinu, v skutočnosti spáchal. Trestné stíhanie vo vzťahu k sťažovateľovi neprogreduje. Dôvod preventívnej väzby nebol podporený novými skutočnosťami, opiera sa o rovnaké skutočnosti, ako tomu bolo v prvopočiatoch rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby, pričom v priebehu vyšetrovania neboli produkované žiadne nové dôkazy, ktoré by zosilnili tvrdený väzobný dôvod. Uvedené je v rozpore s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ako aj v rozpore s judikatúrou ústavného súdu (napr. II. ÚS 597/2012, I. ÚS 250/2014, rozhodnutie vo veci Móry a Benc proti Slovenskej republike z 22. januára 2019). Vyslovenie domnienky o existencii väzobného dôvodu v prvopočiatoch rozhodovania o väzbe nepostačuje na predĺženie lehoty trvania väzby bez toho, aby táto skutočnosť bola konkretizovaná a objektivizovaná na základe nových skutočností vyplývajúcich z produkovaných dôkazov. V prípade sťažovateľa prešlo sedem mesiacov, a preto nemožno ústavne konformne dookola opierať dôvod preventívnej väzby o tie isté formálne tvrdenia. Sťažovateľ nemá žiaden skutočný dôvod pokračovať v páchaní akejkoľvek trestnej činnosti. Má svoj domov, rodinu, prácu na píle a tým zabezpečený legálny príjem presahujúci všetky rodinné náklady. Následky uvalenej väzby sú však pre sťažovateľa a jeho rodinu nezvratné.

c) Krajský súd v časti odôvodnenia týkajúceho sa progredujúceho podozrenia používa dôkaz, ktorý je v spise už od 6. decembra 2019 (výsluch zadržaného [REDAKOVANÉ], pozn.), a navyše ide o dôkaz procesne nepoužiteľný. Krajský súd tiež spomína problematiku vrtania hlavni flobertových zbraní, pričom táto skutočnosť bola znalcami a ďalšími svedkami (zbrojáři a zástupca akreditovanej skúšobne, pozn.) v priebehu vyšetrovania bezpečne vysvetlená. Nie je preto správna domnienka súdu o tom, že vrtanie hlavni flobertových zbraní zamedzuje ich spätnej reaktivácii. Krajský súd podľa sťažovateľa neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, z ktorých by bolo zrejmé, že podozrenie voči sťažovateľovi postupujúcim vyšetrovaním naberá na sile.

d) K absencii splnenia materiálnych podmienok predĺženia lehoty väzby sťažovateľ uviedol, že prokurátor vo svojom návrhu okrem úkonov, ktoré boli vykonané, a úkonov, ktoré plánuje vykonať, nekonkretizoval, prečo nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť, ale len konštatoval, že je potrebné predĺžiť lehotu trvania väzby. Väzobné súdy sa bez ďalšieho s názorom prokurátora stotožnili, avšak nevysvetlili, prečo. Sudkyňa pre prípravné konanie k materiálnym dôvodom predĺženia lehoty väzby uviedla jeden odsek, ktorý je doslovne prekopírovaný z návrhu prokurátora, pričom opomenula uviesť, prečo prepustením sťažovateľa na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Konštatovanie sudkyne pre prípravné konanie v tomto smere je len formálne a nie je ničím individualizované. Rovnako tak postupoval aj krajský súd, keď vôbec nezdôvodnil, prečo nebolo možné skončiť vyšetrovanie v už základnej lehote trvania väzby a prečo si myslí, že úkony plánované v rámci predĺženej lehoty väzby nemohli byť vykonané už v jej základnej lehote. Krajský súd nevysvetlil ani to, prečo hrozí, že sťažovateľ zmarí účel trestného konania.

e) V prípade prostriedkov nahradenia väzby uznesenie okresného súdu vykazuje prvky formálnosti a nedostatočnosti svojho odôvodnenia. Na druhej strane krajský súd správne konštatoval prítomnosť výnimočných okolností umožňujúcich nahradenie väzby u sťažovateľa, určil výšku peňažnej záruky, ktorú otec sťažovateľa zložil na účet súdu. Napokon však rozhodol, že peňažnú záruku, ktorú sám určil, neprijíma, hoc boli pre to splnené všetky zákonom vyžadované podmienky. Krajský súd tak konal v rozpore s judikatúrou ESLP, ktorý vo svojich rozhodnutiach konštatoval,

že v prípade existencie okolností umožňujúcich efektívne nahradenie väzby je orgán rozhodujúci o väzbe doslova povinný väzbu nahradiť a garantovať trestné stíhanie na slobode.

f) Väzba v prípade sťažovateľa v nadväznosti na obsah rozhodnutí väzobných súdov vyznieva ako sankcia pri súčasnom prelomení zásady prezumpcie neviny, a nie ako prostriedok brániaci reálnej a bezprostrednej hrozbe z pokračovania v páchaní trestnej činnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Vec napadla ústavnému súdu 2. septembra 2020 a bola pôvodne pridelená sudcovi Miroslavovi Durišovi. Sudca Miroslav Duriš je v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „rozvrh práce“) členom štvrtého senátu ústavného súdu, ktorého ďalším členom je sudca Ladislav Duditš a predsedom senátu je Libor Duľa.

10. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 549/2020-14 z 1. decembra 2020 rozhodol, že sudca IV. senátu ústavného súdu Miroslav Duriš je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2022/2020.

11. Podľa § 47 ods. 2 tretej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a čl. III bodu 1 písm. c) a bodu 3 rozvrhu práce sa stal novým sudcom spravodajcom v tejto veci Martin Vernarský, člen tretieho senátu ústavného súdu. Vec bola z uvedených dôvodov rozhodovaná IV. senátom ústavného súdu v zložení sudcov, ako je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy), práva na slobodu a bezpečnosť [čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru] a porušenie čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa a nenahradení väzby inými inštitútmi nahradzujúcimi väzbu, a uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd sťažnosť sťažovateľa zamietol a súčasne zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby peňažnou zárukou.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

13. Pri prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

14. V danom prípade mal sťažovateľ možnosť domáhať sa preskúmania postupu, ako aj rozhodnutia okresného súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 36 Tp 103/2019 využitím riadneho opravného prostriedku, a to sťažnosti, ktorú sťažovateľ aj využil.

15. Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a uznesenia okresného súdu bol povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, ústavný súd sťažnosť v tejto časti

odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09, III. ÚS 165/2013).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

16. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv rozhodnutím o predĺžení lehoty trvania väzby, ktoré je odôvodnené tými istými skutočnosťami, aké existovali v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby. Podľa sťažovateľa trestné stíhanie vo vzťahu k nemu neprogreduje, dôvod preventívnej väzby v jeho prípade nezosilnel, nebol podporený novými skutočnosťami ani novými dôkazmi produkovanými v priebehu vyšetrovania. V odôvodnení napadnutého uznesenia chýba individualizácia skutkových a právnych dôvodov predĺženia lehoty väzby, ako aj uvedenie nových skutočností a dôkazov opodstatňujúcich ďalšie trvanie väzby. Prvky formálnosti a nedostatočnosti odôvodnenia vykazuje napadnuté uznesenie aj vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok predĺženia väzby, pretože krajský súd vôbec nezdôvodnil, prečo nebolo možné skončiť vyšetrovanie v už základnej lehote trvania väzby, a nevysvetlil, prečo hrozí, že prepustením sťažovateľa bude zmarený účel trestného konania. V súvislosti s rozhodnutím o nenahradení väzby krajský súd podľa sťažovateľa konal v rozpore s judikatúrou ESLP, keď rozhodol, že peňažnú záruku, ktorú sám určil, neprijíma, hoc boli pre to splnené všetky zákonné podmienky.

III.2.1. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru:

17. Ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (predĺženia lehoty jej trvania). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa naopak *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu je teda neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07).

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy:

19. Základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom verejnej moci, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013, I. ÚS 628/2017). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

20. Ústavný súd pripomína, že v prípade namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie

pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

21. Úloha ústavného súdu sa teda obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu iba v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, inak môžu byť závery všeobecného súdu predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

22. Na základe uvedeného ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia krajského súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označenými základnými právami podľa ústavy, pričom v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal pri posudzovaní namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu do úvahy aj obsah procesne bezprostredne mu predchádzajúceho napadnutého uznesenia okresného súdu, keďže označené rozhodnutie prvostupňového súdu a napadnuté rozhodnutie krajského súdu o uplatnenom opravnom prostriedku (sťažnosti) tvoria z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

23. Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím... sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty. Podľa § 76 ods. 3 druhej a tretej vety Trestného poriadku predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7.

24. Okresný súd svoje rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby a zamietnutí žiadosti sťažovateľa o nahradenie väzby inými inštitútmi odôvodnil skutočnosťami, ktoré podľa neho vo svojom súhrne zvyšujú riziko z pokračovania v trestnej činnosti obvineným v prípade jeho prepustenia na slobodu. V danom prípade ide o obchod so zbraňami, ktorých záchyt nebýva bežný, ide o zbrane, po ktorých je vzhľadom na opakovane nakupované množstvá na čiernom trhu neustály dopyt. Dokumentované množstvo reaktivovaných zbraní, pravidelnosť ich nákupov a hromadenia oprávňuje ku konštatovaniu, že nešlo o jednorazový náhodný obchod obvineného, ale o pravidelne sa opakujúcu trestnú činnosť pozostávajúcu z najmenej osemnástich skutkov (čiastkových útokov) páchaných v priebehu viac ako jedného roka, pričom je zrejmé,

že aj táto trestná činnosť je zdrojom príjmov na pokrývanie životných potrieb obvineného, i keď v jeho prípade nie jediným. Pravidelne sa opakujúca trestná činnosť páchaná v priebehu relatívne dlhšieho časového obdobia spolu s poznatkom, že ide o osoby v obchode so zbraňami zorientované, podporuje dôvodnú obavu, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu bude tento v jej páchaní pokračovať. Obvinený je osobou s bohatými poznatkami týkajúcimi sa manipulácie a obchodovania so zbraňami, má rozsiahle kontakty na iných predajcov zbraní, resp. osoby zaoberajúce sa úpravou zbraní. Preto ani skutočnosť, že sa sám vzdal podnikania so zbraňami a bol mu zaistený zbrojný preukaz, nevyklučuje možnosť obvineného kontaktovať sa na jemu známe osoby zaoberajúce sa obchodovaním so zbraňami. Spoluobvinení sťažovateľa mali dlhodobé kontakty na osoby na Ukrajine, ktoré od nich nakupovali prerobené zbrane. Väzobný dôvod, pre ktorý bola obmedzená osobná sloboda obvineného, sa tak opiera o konkrétne skutočnosti, pričom z nich vyplýva reálna obava z následkov predpokladaných ustanovením o preventívnej väzbe. Z obsahu spisového materiálu zabezpečeného v priebehu dokumentovania predmetných skutkov je zrejmé, že obvinený sa mal opakovane dopúšťať pokračujúcej trestnej činnosti zameranej na získanie majetkového prospechu. Dôsledky identifikovanej trestnej činnosti obvinených osôb presahujú hranice Slovenskej republiky, keď reaktivované zbrane končili preukázateľne v dispozícii páchatel'ov rôznej trestnej činnosti v rámci viacerých krajín západnej Európy a pozornosť týchto krajín bola a stále je zameraná na slovenský trh so zbraňami typu flobert, ktorých pomerne jednoduchá nedovolená reaktivácia na plne účinné strelné zbrane umožňuje ich následné vysoko ziskové umiestňovanie na čiernom trhu v rámci Európskej únie. V prípade väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podľa ustálenej súdnej praxe nemusí ísť o opakovanie toho istého trestného činu, ale postačuje obava zo spáchania trestného činu tej istej povahy. Skutočnosť, že obvinený dosiaľ žil bezúhonným spôsobom života a má rodinné zázemie, nevyklučuje opodstatnenosť jeho väzobného stíhania. Ani bezproblémové rodinné prostredie nemožno podľa názoru súdu považovať za dostatočnú záruku, že obvinený by už trestnú činnosť nepáchal, pretože, ako vyplýva zo spisu, trestnej činnosti sa mal dopustiť práve pri existencii takýchto bezzávadových rodinných pomeroch.

25. Okresný súd ďalej uviedol, že pre obťažnosť veci nebolo dosiaľ možné trestné stíhanie objektívne skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Z hľadiska navrhovaného predĺženia väzby na dobu 5 mesiacov jej ďalšieho trvania táto vzhľadom na závažnosť vyšetrovanej trestnej činnosti nevybočuje z bežného chodu spravodlivosti pri obdobných prípadoch a z prípustnej dĺžky väzby v prípravnom konaní pri obzvlášť závažných zločinoch (25 mesiacov) ukrojí v súčte 12 mesiacov. Sudkyňa pre prípravné konanie preskúmaním spisového materiálu ďalej zistila, že vyšetrowanie v tejto veci prebieha bez zbytočných priet'ahov, primerane tomu, že obvinený je v tejto veci stíhaný väzobne a priebežne sú vykonávané úkony potrebné na náležité objasnenie veci. Uvedené úkony a teda vyšetrowanie nie je objektívne možné vykonať a skončiť v základnej 7-mesačnej lehote trvania väzby obvineného.

26. Vo vz'tahu k žiadosti o nahradenie väzby okresný súd s poukazom na skutočnosti už uvedené v súvislosti s existenciou dôvodu preventívnej väzby, najmä na charakter predmetnej trestnej veci, konštatoval, že predmetné zabezpečovacie inštitúty nie sú v tomto štádiu trestného stíhania dostatočným nástrojom, ktorým by bolo možné dosiahnuť stav, aby obvinený v prípade prepustenia na slobodu nepokračoval v páchaní trestnej činnosti. Podľa názoru súdu nahradenie väzby

obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka, a to aj za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení vrátane kontroly technickými prostriedkami, s poukazom na charakter trestnej činnosti, jej závažnosť, sa javí v danom prípade ako absolútne nedostatočné. Z rovnakých dôvodov by účel väzby nebol u obvineného dosiahnutý ani písomným sľubom obvineného. Čo sa týka žiadosti o nahradenie väzby peňažnou zárukou, práve skutočnosti, ktoré nepochybne dokumentujú existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u obvineného, vylučujú úvahy o nahradení väzby peňažnou zárukou v akejkoľvek výške, pretože riziko, že obvinený bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, je príliš vysoké na to, aby bolo možné považovať prostriedok na nahradenie väzby za dostatočný, bez ohľadu na to, či by bola prípadná strata akejkoľvek finančnej čiastky pre obvineného citeľná. Súčasne obvinený je v tomto trestnom konaní stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. U obvineného pritom sudkyňa pre prípravné konanie nezistila žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nahradenie väzby. Len samotné bezzávadové rodinné prostredie, resp. ťažká depresia manželky obvineného v dôsledku jeho väzobného stíhania, nemožno považovať za výnimočnú okolnosť a takouto okolnosťou nie je ani skutočnosť, že obvinený má dve maloleté deti.

27. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že na základe dosiaľ zadovážených dôkazov považuje trestné stíhanie obvineného aj v súčasnej dobe za opodstatnené. Obvinený (sťažovateľ, pozn.) v sťažnosti podrobne poukázal na dôkazy, ktoré podľa neho majú preukazovať, že sa nedopustil trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. Obvinený z pochopiteľných dôvodov uviedol v sťažnosti výlučne len tie dôkazy, ktoré majú vyznievať v jeho prospech, no v spise sú zadovážené aj dôkazy vyznievajúce v neprospech obvineného, ktoré nie sú v jeho sťažnosti uvedené, avšak súd musí prihliadať aj na tieto dôkazy. Pokiaľ ide o dôvodnosť trestného stíhania obvineného aj v súčasnej dobe, krajský súd poukázal najmä na „výpoveď [černá] z 5.12.2019 po svojom zadržaní, kde uviedol, že obvinený [černá] mu povedal, že zanedlho budú zbrane GLOCK vrátané s dierkami a povedal mu, že už ich nebude možné prerábať späť na účinné. Keď mu toto povedal, tak on pochopil, že obv. [černá] veľmi dobre vie, že tieto zbrane sa prerábajú. Taktiež mu obv. [černá] povedal, aby zavolať svojmu človekovi, ktorý kupuje tieto zbrane, že nech mu povie, kde je potrebné urobiť dierku do zbrane, ktorá by nemala vplyv na možnosť prerábania tejto zbrane. Ako obvinený [černá] dňa 9.12.2019 uviedol, že obvinený [černá] vedel, ako sa bude s nakúpenými zbraňami nakladať, ale nevedel, kto to bude robiť. Vždy ho upozorňoval, keď vyšlo nové nariadenie, ako znehodnotiť tie zbrane, či budú vedieť potom s nimi niečo urobiť. Ďalej tiež uviedol, že sa rozprával s [černá] o tom, že pôjde na Ukrajinu, kde zistí, na akom mieste má byť prevrátaná na zbrani dierka, aby zbraň mohli použiť.“. V tejto súvislosti krajský súd poznamenal, že pokiaľ sťažovateľ mal vedomosť o prerábaní ním predávaných flobertových zbraní na zbrane paľby účinné, nie je podstatné, či vedel, aj kto konkrétne tieto zbrane prerába a na akom mieste. V neprospech sťažovateľa vyznieva aj skutočnosť, že zbrane predával na falošné doklady totožnosti. Pokiaľ obvinený [černá] neskôr zmenil svoju výpoveď ohľadom toho, či on, resp. sťažovateľ vedel, pre aký účel sa predávajú flobertové zbrane, bude vecou orgánov prípravného konania, resp. súdu, aby posúdili vierohodnosť jednotlivých výpovedí obvineného [černá] s prihliadnutím aj na ďalšie zadovážené dôkazy. V súčasnom štádiu konania však podľa názoru krajského súdu dôkazná situácia nevyznieva nepochybne v tom smere, že by si obvinený nebol

vedomý páchania trestnej činnosti. Obvinený nemôže očakávať, že orgány činné v trestnom konaní budú výlučne prihliadať len na tie dôkazy, ktoré budú vyznievať v jeho prospech, najmä ak vyšetrovanie nie je ukončené, a do úvahy, ako vyplýva zo spisu, prichádza vykonanie aj ďalších dôkazov.

28. Krajský súd sa ďalej nestotožnil so sťažnostnou námietkou o nesplnení zákonných podmienok na predĺženie väzby sťažovateľa v zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku. V tejto súvislosti uviedol, že v predmetnej veci ide nepochybne o rozsiahlu trestnú činnosť presahujúcu hranice Slovenskej republiky s viacerými obvinenými, z ktorých jeden je ukrajinskej národnosti, pričom nie nepodstatná časť objasňovania veci spočíva práve v spolupráci s príslušnými orgánmi iných európskych štátov, ktorým boli adresované konkrétne dožiadania. Z hľadiska rozsahu trestnej činnosti, ako aj rozsahu dokazovania možno konštatovať, že nejde o jednoduchú trestnú vec a z objektívnych dôvodov, pre jej obtiažnosť, nebolo možné vyšetrovanie ukončiť v zákonnej 7-mesačnej lehote väzby. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky obvineného vo vzťahu k už dosiaľ vykonaným úkonom, resp. plánovaným, s týmito sa krajský súd nestotožnil, pretože podľa názoru krajského súdu v konaní orgánov prípravného konania neboli zistené zjavné neopodstatnené prieťahy. Nemožno podľa názoru krajského súdu vyčítať vyšetrovateľovi, že dosiaľ nevypočul určitých svedkov, hoci v 7-mesačnej lehote mal na to dostatok priestoru, keďže zo spisu, ako aj z návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby vyplýva, že potreba zabezpečiť niektoré ďalšie dôkazy sa vyvinula práve z dosiaľ zisteného skutkového stavu. Je preto vecou orgánov prípravného konania, ktoré dôkazy, resp. v akom rozsahu, považujú za potrebné ešte vykonať. Na druhej strane považuje krajský súd za opodstatnenú námietku obvineného, že dĺžka jeho väzobného stíhania nemôže byť odôvodnená len tým, že dožiadané orgány iných štátov by pristupovali k žiadostiam orgánov činných v trestnom konaní pomaly, resp. s neodôvodnenými prieťahmi. V tomto smere krajský súd poznamenal, že vzhľadom na rozsah žiadostí, ktoré dosiaľ neboli vybavené, s prihliadnutím na dobu, keď boli vyhotovené, nemožno predpokladať, že by väzba obvineného mala byť predĺžená aj po 6. decembri 2020, a to len z dôvodu, že žiadosti orgánov činných v trestnom konaní do tejto doby neboli vybavené.

29. Podľa názoru krajského súdu v predmetnej veci je splnená aj ďalšia zákonná podmienka v zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku, a to že prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Účelom trestného konania v zmysle tejto podmienky je nielen náležité zistenie trestného činu a spravodlivé potrestanie páchatel'a, ale aj zamedzenie okolností, na odvrátenie ktorých je zamerané ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože ochrana práv fyzických osôb a právnických osôb presahuje najmä pri preventívnej väzbe rámec stíhania obvineného za skutok, ktorý je predmetom dotknutého konania. V tomto smere krajský súd poznamenáva, že v kontexte trestného konania ako celku existuje u obvineného aj v súčasnom štádiu konania reálna obava, že by mohol v trestnej činnosti pokračovať. Ponechaním obvineného vo väzbe sa preto nepochybne napĺňa účel trestného konania, a to konkrétne tej fázy, ktorá pojednáva o tzv. preventívnej väzbe. V prípade prepustenia obvineného z väzby by sa takýto účel poprel. Vzhľadom na to, že dosiaľ nebolo dokazovanie ukončené a už vykonané dôkazy preto nemohli byť dôsledne analyzované a vyhodnotené, nepredĺžením lehoty väzby a prepustením obvineného na slobodu by reálne hrozilo podstatné sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania aj v smere náležitého zistenia trestného činu.

30. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa o nepreskúmateľnosti uznesenia okresného súdu, ktorý vo svojom odôvodnení použil konštatovania z predošlých rozhodnutí týkajúcich sa väzby sťažovateľa, krajský súd uviedol, že ak aj prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na skutočnosti, ktoré vo svojich podaniach v minulosti konštatoval prokurátor, resp. prvostupňový alebo druhostupňový súd, nemožno takýto postup považovať za neprípustný, keďže všetky orgány, ktoré v predmetnej veci dosiaľ posudzovali väzbu sťažovateľa, jej opodstatnenosť a zákonnosť, mohli vychádzať len z tých istých dôkazov a tých istých podmienok podstatných pre posúdenie väzby sťažovateľa.

31. Krajský súd sa v súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o nahradenie väzby zaoberal aj možnosťami jej nahradenia. Keďže sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, krajský súd posudzoval najmä existenciu výnimočných okolností prípadu (§ 81 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré by umožnili nahradiť väzbu obvineného ním ponúknutými inštitútmi, vrátane peňažnej záruky vo výške 70 000 eur. Krajský súd na základe posúdenia skutočností uvádzaných sťažovateľom dospel k záveru, že z hľadiska posudzovania pomerov páchatel'a sú hodné, aby na ne krajský súd prihliadol. Najmä skutočnosť, že manželka obvineného sa lieči z depresie, čo má nesporne vplyv na výchovu a starostlivosť o ich dve maloleté deti, je potrebné vyhodnotiť ako nie bežnú a obvyklú skutočnosť. Na druhej strane nemožno prehliadnuť ani okolnosti týkajúce sa samotného trestného činu. V tomto smere ide o skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu. Ide o okolnosti spoluurčujúce spoločenskú škodlivosť toho-ktorého trestného činu a ako také plnia v širšom slova zmysle funkciu materiálneho vyjadrenia protiprávnosti činu. V tomto smere krajský súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by vyznievali v prospech obvineného. Naopak, v neprospech obvineného jednoznačne vyznieva, že je stíhaný za rozsiahlu trestnú činnosť páchanú s viacerými osobami a po dlhšiu dobu, dôsledkom ktorej bolo preukázateľné obchodovanie so zbraňami na čiernom trhu, keď navyše reaktivované zbrane preukázateľne skončili v dispozícii páchatel'ov rôznej trestnej činnosti aj v iných krajinách Európy. Ide podľa názoru krajského súdu o mimoriadne závažnú a nebezpečnú trestnú činnosť, ktorá je napokon odzrkadlená aj vo výške trestnej sadzby pri najzávažnejšom trestnom čine, a to v rozpätí od 15 do 20 rokov odňatia slobody. Krajský súd za takýchto okolností nemohol preceniť bezzávadové rodinné pomery obvineného a najmä nepriaznivý zdravotný stav jeho manželky starajúcej sa o dve maloleté deti a povýšiť ich nad rozsah, charakter a najmä závažnosť trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený stíhaný. Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že v predmetnej veci neboli zistené také výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by mohli v súlade so zákonom odôvodniť nahradenie väzby sťažovateľom ponúknutými inštitútmi vrátane peňažnej záruky.

32. Ústavný súd sa z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia presvedčil, že krajský súd sa posúdením dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa náležite zaoberal a reagoval na všetky pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa relevantné otázky, ako aj na podstatný obsah jeho sťažnostných námietok.

33. Pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby krajský súd, rozhodujúc o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, v napadnutom uznesení skúmal, (i) či v porovnaní so stavom, ktorý bol v trestnej veci sťažovateľa v čase jeho skorších rozhodnutí, trvajú zákonné dôvody väzby aj v čase jeho aktuálneho rozhodovania, (ii) či je naplnená zákonná podmienka obťažnosti veci ako prekážka skončenia trestného stíhania a (iii) či prepustenie

sťažovateľa na slobodu môže viesť k zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného konania. Kladné odpovede na všetky nastolené otázky viedli krajský súd k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie o predĺžení lehoty trvania väzby ako nedôvodnej. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom uznesení krajského súdu nevzhladol prvky formálnosti či nedostatočnosti jeho odôvodnenia. Krajský súd primerane, poukazom na konkrétne dôkazy a aktuálnu dôkaznú situáciu odôvodnil svoj záver o existencii dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, ktorý je sťažovateľovi kladený za vinu, a o ďalšom pretrvávaní dôvodu preventívnej väzby u sťažovateľa. Dostatočne sa tiež vysporiadal so zákonnými podmienkami predĺženia lehoty trvania väzby a súčasne reagoval na sťažnostné námietky. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že argumentácia krajského súdu nadväzuje na dôvody uznesenia okresného súdu vo väzobnej veci sťažovateľa, s ktorými sa krajský súd stotožnil. Ústavný súd nepovažoval za priečiaci sa zákonu ani postup krajského súdu, ktorý najprv opatrením určil výšku peňažnej záruky, a následne, keďže nezistil také výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by mohli odôvodniť nahradenie väzby, rozhodol o jej neprijatí. Takýto postup totiž výslovne predpokladá vo svojich ustanoveniach aj Trestný poriadok [§ 81 ods. 2 písm. a)].

34. Ako už ústavný súd uviedol, pre nedostatok ústavnej a zákonnej právomoci mu neprislúcha skúmať danosť zákonných dôvodov predĺženia lehoty trvania väzby u sťažovateľa ani dopĺňať, rozvíjať či inak „vylepšovať“ odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu. Úlohou ústavného súdu je iba posúdiť ústavnú konformitu takéhoto uznesenia. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu spĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia [§ 176 ods. 2 v spojení s § 76 ods. 3 a § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a podľa ústavného súdu je z hľadiska individualizácie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod predĺženia lehoty trvania väzby sťažovateľa aj s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu ústavne konformné a akceptovateľné.

35. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

36. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti, krajský súd konal a preskúmal rozhodnutie okresného súdu v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa a vzhľadom na to, že dospel k riadne odôvodnenému záveru o danosti dôvodu väzby u sťažovateľa a splnení zákonných podmienok jej predĺženia, jeho sťažnosť zamietol. Vychádzajúc z uvedeného záveru, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nemohlo zasiahnuť do označených práv sťažovateľa, v nadväznosti na čo ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2.3 K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 2 dohovoru:

37. V časti sťažovateľom namietaného porušenia čl. 6 ods. 2 dohovoru upravujúceho princíp prezumpcie nevinu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona

o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom, pretože vo vzťahu k tomuto článku dohovoru absentuje v sťažnosti akékoľvek odôvodnenie v zmysle § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde napriek tomu, že sťažovateľ je kvalifikovane právne zastúpený advokátom. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že čl. 6 dohovoru je z vecného hľadiska v trestných veciach aplikovateľný v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. trestnom obvinení) a nevzťahuje sa na konanie a rozhodovanie o väzbe. Garancie procesnej povahy v tomto článku obsiahnuté sú v prípade rozhodovania o väzbe súčasťou čl. 5 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 108/08, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013). Možnosť porušenia tohto ustanovenia dohovoru v konaní o väzbe preto prima facie neprichádza do úvahy.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2021

Libor Duľa
predseda senátu